

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2017 r.

Poz. 178

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 10 sierpnia 2017 r.

w sprawie programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2017–2020

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573) zarządza się, co następuje:

§ 1. W Ministerstwie Sprawiedliwości przyjmuje się program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2017–2020, który stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Zbigniew Ziobro

Załącznik do zarządzenia Ministra
Sprawiedliwości z dnia 10 sierpnia
2017 r. (poz. 177)

**Program Współpracy
Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi
oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
na lata 2017–2020**

Warszawa, lipiec 2017

Spis treści

Podstawa prawna Programu współpracy	4
CELE PROGRAMU	4
Cel główny	4
Cele szczegółowe	4
REKOMENDACJE	5
ZASADY WSPÓŁPRACY	5
Zasada pomocniczości	5
Zasada suwerenności	6
Zasada partnerstwa	6
Zasada efektywności	6
Zasada uczciwej konkurencji	6
Zasada jawności	6
ZASADY PROWADZENIA KONSULTACJI PUBLICZNYCH	7
Dobra wiara	7
Powszechność	7
Przejrzystość	7
Responsywność	7
Koordynacja	8
Przewidywalność	8
Poszanowanie dobra ogólnego i interesu publicznego	8
ZAKRES PRZEDMIOTOWY	8
ZAKRES PODMIOTOWY	8
ROLA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI W ZAKRESIE KONTAKTÓW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	11
Departament Strategii i Funduszy Europejskich	11
Departament Legislacyjny	11
Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich	11
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji	11
Biuro Ministra	11
FORMY WSPÓŁPRACY	12
Ciała opiniodawczo-doradcze	12
Konsultacje	16
Współpraca finansowa	17
Patronaty	17
OKRES REALIZACJI PROGRAMU	17
PRIORYTETOWE ZADANIA	18
SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU	18
WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU	20
SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU	22

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Podstawa prawna Programu współpracy

Kluczowe znaczenie dla efektywnego działania organizacji pozarządowych, zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i lokalnej, ma spójne i dobre prawo.

Przepisy, tworzące fundament dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, nie ograniczają się tylko do jednego aktu prawnego, choć z pewnością najistotniejszym z nich jest ustawa z dnia 24 września 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.). Po transformacji ustrojowej największe znaczenie dla funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce miały dwa akty prawne: ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2016 r. poz. 40) oraz ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210). Zakres ich regulacji nie odnosił się jednak do zasad i form współpracy administracji publicznej z podmiotami.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi zawarta jest w Strategii Modernizacji Przestrzeni Sprawiedliwości w Polsce na lata 2014–2020. Priorytetem strategicznym tego dokumentu jest ukierunkowanie na obywatela. Oznacza to, że strategia kładzie nacisk na otwartość podmiotów przestrzeni sprawiedliwości.

Podstawę prawną Programu współpracy stanowi art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie stanowiący, że Minister lub wojewoda przyjmują, w drodze zarządzenia roczny lub wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na okres nie dłuższy niż 5 lat.

Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi zawiera w szczególności:

- 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
- 2) zakres przedmiotowy;
- 3) okres realizacji programu;
- 4) sposób realizacji programu;
- 5) wysokość środków planowanych na realizację programu.

CELE PROGRAMU

Cel główny

*Celem głównym programu jest zwiększenie **wzajemnego zaufania obywateli, organizacji pozarządowych, a także instytucji państwa w przestrzeni sprawiedliwości** (w tym w szczególności Ministerstwa Sprawiedliwości).*

Brak zaufania jest istotny z punktu widzenia relacji pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a organizacjami pozarządowymi. Wyniki badania przeprowadzonego przez M. Arczewską w ramach projektu „Programy dla zmiany” wskazują, że według respondentów z organizacji pozarządowych i urzędników ministerstwa, najważniejszymi problemami we wzajemnej współpracy są: brak faktycznego partnerstwa we współpracy, niewystarczające informowanie strony społecznej o planach, proponowanych zmianach i ich kierunkach, brak wiedzy o specyfice działania – zarówno po stronie urzędników, jak i przedstawicieli trzeciego sektora, brak przejrzystości procesu konsultacji aktów normatywnych i polityk publicznych, fasadowość konsultacji, a także nietraktowanie konsultacji jako długofalowego procesu oraz nieprzestrzeganie zasady responsywności i przewidywalności w toku prowadzenia konsultacji¹.

Konieczne jest więc wdrożenie takich działań, które pozwolą na zwiększenie jakości współpracy z obywatelami i tworzonymi przez nich instytucjami – fundacjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Poprawę tę można rozpatrywać w kilku aspektach. Działania w każdym z nich mogą przyczynić się finalnie do zwiększenia poziomu wzajemnego zaufania pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości, organizacjami pozarządowymi i samymi obywatelami.

Cele szczegółowe

Cel 1. Prawa obywateli w centrum przestrzeni sprawiedliwości

Realizacja celu w wyniku działań na rzecz dbałości o zagwarantowanie prawa do informacji publicznej, a także prawa do udziału w konsultacjach publicznych. Punktem odniesienia dla działań podmiotów strategii powinna stać się służba obywatelom. Służyć temu ma zarówno wprowadzanie rozwiązań usprawniających prace sądów, jak i rozwój instytucji ułatwiających poruszanie się obywateli w zetknięciu z wymiarem sprawiedliwości – sprawnie działające Biura Obsługi Interesanta, rozwój systemu poradnictwa prawnego, wdrażanie rozwiązań, które otwierają sądy na współpracę ze środowiskiem lokalnym, np. w celu skutecznego wykonania nieizolacyjnych kar (praktyka Community Court).

Cel 2. Usprawnienie procedur współpracy

Audyt istniejących procedur dotyczących współpracy organizacji pozarządowych z Ministerstwem Sprawiedliwości, usunięcie z nich tych elementów, które w sposób niepotrzebny blokują rozwój współpracy, a także utworzenie procedur działania w tych obszarach, w których usprawniłoby to współpracę i uczyniło ją bardziej przejrzystą i efektywną.

Cel 3. Konsolidacja i zwiększenie spójności współpracy z organizacjami pozarządowymi w obrębie Ministerstwa Sprawiedliwości

Wypracowanie szczegółowych form koordynacji współpracy z organizacjami pozarządowymi. Poszukiwanie narzędzi umożliwiających realizację celu przy użyciu jak najmniejszej ilości jednostek organizacyjnych i zcentralizowanie ich w jednym miejscu.

Konsolidacja będzie polegała na wykorzystywaniu systemów IT, czy szerszym wykorzystaniu narzędzi informatycznych w komunikacji.

¹ Magdalena Arczevska, *Diagnoza potrzeb i oczekiwań dotyczących form i zakresu współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi*, Warszawa, kwiecień 2015 r.

Cel 4. Efektywne wydatkowanie środków służących współpracy z organizacjami pozarządowymi

Realizacja celu określonego jako efektywne wydatkowanie środków służących współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie polegało na stworzeniu mechanizmów pozwalających na zwiększenie efektywności wykorzystania istniejących już funduszy przekazywanych za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości organizacjom pozarządowym, opracowaniu standardów usług finansowanych dzięki tym funduszom oraz przygotowaniu nowych form wsparcia działalności organizacji pozarządowych przez ministerstwo.

REKOMENDACJE**Rekomendacje działań do realizacji – wnioski z prac zespołu ds. programu współpracy MS z organizacjami pozarządowymi²****• Koordynacja**

Konieczność funkcjonowania w obrębie Ministerstwa Sprawiedliwości stanowiska koordynatora, który ułatwiałby organizacjom pozarządowym kontakt z Ministerstwem. Osoba taka odpowiedzialna byłaby także za koordynację całości procesów współpracy z organizacjami w obrębie Ministerstwa.

• Przejrzystość

Rozszerzenie zakresu publikowanych danych statystycznych na portalu isws.ms.gov.pl, publikowanie informacji o projektach (legislacyjnych i pozostałych) realizowanych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

• Diagnoza

Dokonanie szczegółowej diagnozy sektora organizacji pozarządowych działających w przestrzeni sprawiedliwości (analiza pod kątem: zasobów, celów statutowych, form współpracy z administracją centralną i samorządową, źródła finansowania, motywacje do działań z sektorem publicznym).

• Konsultacje

Rozpoczęcie przebiegu tworzenia projektów aktów normatywnych czy dokumentów strategicznych powinno być poprzedzone ustaleniem ich kluczowych założeń ze stroną pozarządową.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi należy rozpoczynać jak najwcześniej przy tworzeniu dokumentów i projektów. Konieczne jest przy tym zdefiniowanie różnych etapów konsultacji – eksperckich, publicznych, innych; etap roboczy, etap założeń – i dalsze.

Zasadne jest opracowywanie planów tworzenia dokumentów strategicznych i projektów aktów normatywnych wraz z określeniem przybliżonego terminu rozpoczęcia prac. Pozwala to na ich zaplanowanie, uwzględnienie w harmonogramie zadań, w tym wydelegowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Konieczne wydaje się określenie „warunków technicznych” konsultacji – gdzie są publikowane informacje na ich temat (strona MS, portal konsultacje.gov.pl, inne strony), co musi zawierać taka informacja o konsultacjach (jakie minimum - dokument konsultowany, termin zgłaszania uwag, adres na jaki należy uwagi zgłaszać). Istotne jest również uwzględnienie zasad konsultowania innych dokumentów niż akty prawne (np. strategie, programy).

• Baza organizacji

Należy stworzyć i aktualizować bazy organizacji pozarządowych, w tym organizacji eksperckich, think-tanków, które mogą być pomocne podczas opracowywania dokumentów strategicznych oraz prowadzeniu badań i analiz.

Baza pełniłaby również funkcję listy konsultacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości, dzięki której każda organizacja mogłaby wyrazić chęć otrzymywania informacji o procedowanych aktualnie projektach. Lista powinna być jawna i każdy zainteresowany powinien mieć możliwość dopisania się do niej w prosty sposób (za pośrednictwem narzędzia internetowego).

ZASADY WSPÓŁPRACY

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa zasady, według których powinna przebiegać współpraca między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi.

Współpraca odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Zasada pomocniczości

Zgodnie z **zasadą pomocniczości** problemy powinny być rozwiązywane na możliwie najniższym, odpowiednim szczeblu społecznym. Dzięki temu osoby doświadczające trudności mogą mieć wpływ na ich przezwyciężenie. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją partycypacji społecznej w procesie decydowania i współzarządzania.

Przykład zastosowania zasady

Zastosowanie zasady pomocniczości w obszarze współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi można zilustrować przykładem funkcjonowania Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej³. W ramach działalności Funduszu Ministerstwo Sprawiedliwości organizuje regularne spotkania dla grantobiorców, podczas których omawiane są problemy pojawiające się w trakcie realizacji zadań oraz dyskutowane postulaty grantobiorców dotyczące sposobu prowadzenia konkursów.

²⁾ Magdalena Arczewska, *Diagnoza potrzeb i oczekiwań dotyczących form i zakresu współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi*, Warszawa, kwiecień 2015 r.

³⁾ Podstawowe informacje na temat Funduszu opisano w poświęconym formom współpracy rozdziale niniejszego programu.

Takie działania powinny być kontynuowane, zaś rekomendacją dotyczącą dalszej implementacji zasady pomocniczości jest wypracowanie z udziałem interesariuszy standardów pomocy pokrzywdzonym finansowanej w ramach Funduszu, a także stworzenie w oparciu o oddolne postulaty przyjaznej procedury rozliczania dotacji, przy zachowaniu wymogów, jakie musi taka rozliczalność spełniać.

Zasada suwerenności

Respektowanie niezależności i odrębności wspólnot obywateli i organizacji społecznych, akceptacja ich prawa do niezależnego identyfikowania i rozwiązywania problemów społecznych. Kluczowe znaczenie dla realizacji tej zasady ma symetryczność praw i obowiązków stron współpracy.

Przykład zastosowania zasady

Zasada suwerenności jest realizowana poprzez funkcjonowanie przy Ministerstwie Sprawiedliwości ciał opiniodawczo-doradczych dedykowanych określonym obszarom działania Ministerstwa⁴. Do roli owych ciał należy przedstawianie niezależnych opinii na temat polityk publicznych prowadzonych przez Ministerstwo.

Zasada partnerstwa

Istotą zasady partnerstwa jest ścisła współpraca między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi realizującymi wspólne cele na rzecz społeczeństwa. W myśl tej zasady, zakłada się istnienie efektu synergii, zgodnie z którym połączone działania są gwarancją osiągnięcia najlepszego rezultatu.

Przykład zastosowania zasady

Zasada partnerstwa jest realizowana wówczas, gdy w procesie legislacyjnym resort wykorzystuje zgromadzoną przez organizacje pozarządowe wiedzę dotyczącą regulowanej tematyki. Wyniki badań i ekspertyz prowadzonych przez organizacje pozarządowe mogą mieć zastosowanie zarówno na etapie przeprowadzania oceny skutków regulacji, jak i podczas konsultacji publicznych.

Zasada efektywności

Zgodnie z **zasadą efektywności** środki publiczne powinny być wydawane w sposób racjonalny. Oznacza to świadome, celowe, oszczędne oraz planowe dysponowanie powierzonymi zasobami. Istotą niniejszej zasady jest wybór najefektywniejszej metody gospodarowania przy osiągnięciu rezultatów najwyższej jakości.

Przykład zastosowania zasady

Realizacja zasady efektywności może oznaczać konsolidację procesu współpracy z organizacjami pozarządowymi w obrębie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rekomendacją, której wdrożenie może spowodować pełniejszą realizację zasady efektywności we współpracy z organizacjami pozarządowymi, jest propozycja utworzenia wewnątrz Ministerstwa Sprawiedliwości komórki bądź stanowiska, które będzie odpowiedzialne za koordynację i rozprowadzanie współpracy resortu z organizacjami. Osoba bądź osoby sprawujące tę funkcję odpowiadałyby także za udoskonalenie komunikacji poziomej wewnątrz resortu w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zasada uczciwej konkurencji

Zasada uczciwej konkurencji opiera się na założeniu, iż zarówno instytucje reprezentujące administrację publiczną, jak i organizacje pozarządowe mają równe szanse i takie same prawa w rywalizacji o możliwość wykonania danego zadania publicznego. Konsekwentne kierowanie się niniejszą zasadą ułatwia wybór najlepszego realizatora. Zasada ta implikuje unikanie konfliktu interesów.

Przykład zastosowania zasady

Zasada uczciwej konkurencji może być realizowana poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym ubiegania się o możliwość wykonywania niektórych zadań publicznych pozostających w gestii administracji publicznej.

Rekomendacją, której wdrożenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia stopnia realizacji zasady uczciwej konkurencji jest więc przeprowadzenie analizy istniejących procedur dotyczących możliwości realizowania niektórych zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Z analizy wynikać powinna lista obszarów, w których Ministerstwo Sprawiedliwości gotowe jest powierzać zadania organizacjom, a także propozycja wygosparowania w resorcie budżetu przewidzianego na zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

Zasada jawności

Zasada jawności daje prawo partnerom wspólnego przedsięwzięcia do pełnej informacji (w tym udostępniania danych). Dysponowanie prawdziwą i rzetelną wiedzą przez obie strony ma przyczynić się do tworzenia partnerskich relacji oraz budowania obustronnego zaufania.

Przykład zastosowania zasady

Zasada jawności może być realizowana poprzez udostępnianie możliwie jak największej ilości danych dotyczących pracy administracji w sposób ogólnodostępny. Dotyczy to zarówno danych statystycznych, jak i informacji o sposobie realizowania działań przez urząd. Ministerstwo Sprawiedliwości obecnie prowadzi stronę internetową Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości (isws.ms.gov.pl), na której publikowane są opracowania statystyczne dotyczące działań wymiaru sprawiedliwości.

⁴ Podstawowe informacje na temat ciał opiniodawczo-doradczych opisano w poświęconym formom współpracy rozdziale niniejszego programu.

Rekomendacje, których wdrożenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia stopnia realizacji zasady jawności to pełniejsze wykorzystanie możliwości publikowania danych statystycznych w nieprzetworzonej postaci, które zainteresowane organizacje i obywatele mogliby analizować na własną rękę, czy publikowanie na stronie internetowej resortu wybranych informacji na temat realizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektów.

ZASADY PROWADZENIA KONSULTACJI PUBLICZNYCH

Koniecznym uzupełnieniem zasad współpracy określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie są zasady konsultacji publicznych rekomendowane w rządowym dokumencie „Wytyczne do przeprowadzenia oceny wpływu i konsultacji publicznych w ramach procesu legislacyjnego”. Rekomendacje te częściowo pokrywają się z opisanymi już wyżej zasadami współpracy. Poniżej wymieniono punktowo siedem zasad konsultacji, wraz z ich zaczerpniętym z przywołanego wyżej dokumentu rządowego opisem.

Dobra wiara

Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji. Trudno jest sprawdzić, czy dane konsultacje są prowadzone z dobrą wiarą. Przestrzeganie kryteriów przedstawionych poniżej powinno jednak o niej świadczyć.

- Organizator konsultacji jest gotowy na opinie krytyczne oraz na wprowadzenie zmian w swojej propozycji, a uczestnicy procesu – na to, by zmienić zdanie, o ile padną przekonujące argumenty.
- Organizator konsultacji powinien w jasny i przystępny sposób przedstawić przedmiot konsultacji, jak długo mają trwać i kiedy planuje przedstawienie odpowiedzi na opinie i podsumowania wyników konsultacji.
- Organizator konsultacji musi dać zainteresowanym obywatelom odpowiedni czas na zebranie argumentów i przedstawienie odpowiedzi.
- Materiały do konsultacji muszą być przygotowane rzetelnie – a więc być jasne, zrozumiałe i możliwie zwarte (albo mieć zwarte i zrozumiałe streszczenie).
- Dobrą praktyką jest uzupełnienie materiałów o pytania, by każdy mógł zrozumieć kluczowe dylematy stojące przed projektodawcą.

Powszechność

Każdy zainteresowany powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić swój pogląd.

- Organizator konsultacji informuje publicznie o rozpoczęciu konsultacji (w BIP, RPL lub na stronie internetowej ministerstwa).
- Zalecane jest umieszczanie propozycji na Rządowym portalu konsultacji publicznych (www.konsultacje.gov.pl)
- Oprócz tego organizator konsultacji powinien ustalić, kogo dana sprawa interesuje lub w szczególności sposób dotyczy oraz prowadzić publiczną listę interesariuszy zainteresowanych daną tematyką.
- Organizator konsultacji musi zadbać o to, by dokumenty przedstawione online były w formacie umożliwiającym przeszukiwanie (nie powinny być to wyłącznie skany-obrazy pism).
- Organizator konsultacji powinien aktywnie docierać do zainteresowanych, zwłaszcza do grup, które nie śledzą rządowych stron internetowych (nie wystarczy publikacja informacji o konsultacjach – należy zaprosić do udziału w konsultacjach osoby i instytucje z listy interesariuszy).
- Przedmiot konsultacji powinien być przedstawiony w sposób zrozumiały nie tylko dla ekspertów, ale dla zainteresowanych nim obywateli.

Opinie powinny być zbierane w sposób właściwy dla przedmiotu konsultacji (nie zawsze na piśmie, nie tylko online) oraz przy uwzględnieniu specyfiki obywateli niepełnosprawnych, którzy mogą napotykać trudnienia w dostępie do konwencjonalnych stron internetowych.

Przejrzystość

- Informacje o celu, regulach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Czytelne musi być, kto reprezentuje jaki pogląd.
- Organizator konsultacji informuje o harmonogramie konsultacji i umieszcza bez zbędnej zwłoki kolejne wersje dokumentu oraz zgłaszane uwagi.
- Jawne są wszystkie zgłoszone uwagi (i to, kto je zgłasza), a także odpowiedzi organizatora konsultacji.
- Opiniom anonimowym nie przyjmuje się podczas prac nad projektami aktów prawnych.
- Nie są konsultacjami publicznymi zamknięte spotkania eksperckie.

Responsywność

- Każdy, kto zgłosi opinię, powinien otrzymać merytoryczną odpowiedź w rozsądnym terminie, podanym na początku konsultacji.
- Podsumowanie konsultacji powinno mieć formę publicznie dostępnego dokumentu z zestawieniem zgłoszonych opinii i merytorycznym odniesieniem się do nich. Zestawieniu powinien towarzyszyć zmieniony w wyniku konsultacji dokument i omówienie następných kroków.
- Odpowiedzi muszą uzasadniać podjęte decyzje i być przygotowane w języku zrozumiałym dla pytających. Jeśli w toku konsultacji organizator otrzymał dużą liczbę uwag i nie może odpowiedzieć na uwagi indywidualnie, może opublikować odpowiedzi zbiorczo w jednym miejscu, do którego mają dostęp zainteresowani.
- Publikując wyniki konsultacji organizator konsultacji musi zadbać, aby odpowiedzi zostały opublikowane na ogólnodostępnym portalu, na którym prowadzone były konsultacje, tak aby osoby, które zgłosiły opinie mogły się z nimi zapoznać.
- Dobrze przygotowane odpowiedzi stają się wkładem w debatę publiczną – można się do nich odwoływać w dalszych dyskusjach.

Koordinacja

- Konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie jak organizacyjnie.
- Rozpoczynając konsultacje należy wskazać ich gospodarza (osobę zapraszającą do konsultacji i zbierającą uwagi).
- Gospodarz konsultacji powinien angażować w proces konsultacji podległą mu administrację.
- Gospodarz może wyznaczyć koordynatora procesu konsultacji. Należy o tym poinformować uczestników konsultacji.

Przewidywalność

- Konsultacje powinny być prowadzone w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły.
- Nie można nazywać konsultacjami procesu akceptowania podjętych już decyzji.
- Nie można nazwać konsultacjami zbierania opinii w czasie krótszym niż 7 dni.
- Konsultacji nie rozpoczyna się dopiero w momencie konfliktu. Dobrze przeprowadzone konsultacje mogą potencjalnemu konfliktowi zapobiec.
- Co do zasady proces konsultacji jest poprawny, jeśli:
 - o zostaje uruchomiony na możliwie wstępnym etapie tworzenia polityk publicznych i ich założeń.
 - o czas przeznaczony na wyrażenie opinii na każdym etapie prac nie jest krótszy niż 7 dni, a 14 dni w przypadku aktu normatywnego (zalecane 21 dni),
 - o w harmonogramie konsultacji przewidziany jest czas na analizę opinii i przygotowanie odpowiedzi.

Poszanowanie dobra ogólnego i interesu publicznego

- Organizator konsultacji przygotowując ostateczną wersję rozwiązania kieruje się interesem publicznym, a nie tylko poszczególnych grup.
- Celem konsultacji jest wzajemne wysłuchanie racji.
- Ktoś, kto zgłosił uwagę nieuwzględnioną w ostatecznym stanowisku organizatora konsultacji, ma prawo dowiedzieć się, jakie stały za tym przesłanki.
- Podejmując decyzję organizator konsultacji kieruje się nie siłą nacisku, ale interesem publicznym i dobrem ogólnym. Bierze pod uwagę racje zgłaszane w trakcie konsultacji, a także to, przez kogo są wyrażane. Przeważać powinna jednak troska o szeroko rozumiany interes publiczny, w tym interes tych, którzy nie brali udziału w konsultacjach.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Obszar działania Ministerstwa Sprawiedliwości

Ramy właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości wynikają z wymienionego w ustawie o działach administracji rządowej zakresu spraw, które obejmuje dział sprawiedliwość⁵. Dział sprawiedliwość obejmuje sprawy:

- 1) sądownictwa;
- 2) prokuratury, notariatu, adwokatury i radców prawnych, w zakresie wynikającym z przepisów odrębnych;
- 3) wykonywania kar oraz środków wychowawczych i środka poprawczego orzeczonego przez sądy oraz sprawy pomocy postpenitencjarnej;
- 4) tłumaczy przysięgłych;
- 5) nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255).

Minister właściwy do spraw sprawiedliwości zapewnia przygotowywanie projektów kodyfikacji prawa cywilnego, w tym rodzinnego, oraz prawa karnego. Jest również właściwy w sprawach sądownictwa w zakresie spraw niezastrzeżonych odrębnymi przepisami do kompetencji innych organów państwowych i z uwzględnieniem zasady niezawisłości sędziowskiej.

Ministrowi właściwemu do spraw sprawiedliwości podlega Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Poza Centralnym Zarządem Służby Więziennej do jednostek podległych Ministrowi Sprawiedliwości należą Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna, a także Izby Morskie w Gdańsku i Szczecinie (nadzór nad przewodniczącymi i wiceprzewodniczącymi izb morskich oraz nad trybem postępowania przed izbami).

ZAKRES PODMIOTOWY

Niniejszy program współpracy dotyczy współpracy pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Należy zauważyć, że odpowiednie zapisy dotyczące celów i zasad współpracy będą miały zastosowanie także do innych interesariuszy Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje ich mapę skatalogowanych według typu reprezentowanej organizacji i tematyki, która jest z ich punktu widzenia interesująca.

⁵⁾ Art. 24 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, z późn. zm.).

Warto zwrócić uwagę, że wachlarz uwzględnionych organizacji jest bardzo szeroki – wykraczający również poza definicję organizacji pozarządowych, zawartą w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W rubryce „inne” wskazano również instytucje publiczne, ciała polityczne (jak partie polityczne czy komisje sejmowe), a także partnerów społecznych (a więc związki zawodowe i związki pracodawców).

Pozostałe grupy organizacji można podzielić na takie, które pracują bezpośrednio z osobami mającymi styczność z instytucjami przestrzeni sprawiedliwości oraz na takie, które zajmują się obserwacją i analizą zjawisk zachodzących w tych instytucjach i przygotowaniem propozycji zmian w sposobie ich funkcjonowania.

Do tej pierwszej grupy należą wszystkie organizacje, które świadczą pomoc pokrzywdzonym i świadkom, zarówno na etapie przedsądowym, jak i po zakończeniu postępowania, ale także takie, które pracują z osobami skazanymi – zarówno przebywającymi w aresztach i zakładach karnych, odbywającymi karę w trybie dozoru elektronicznego, czy odbywającymi karę ograniczenia wolności – a także z osobami po zakończeniu odbywania kary.

Do drugiej spośród ww. grup należą instytucje analityczno-badawcze, naukowe i strażnicze. Cechą, która łączy te organizacje jest zapotrzebowanie na dane pochodzące z resortu. Dla części z nich są one konieczne dla tworzenia opracowań naukowych, dla innych – do sprawowania bieżącej kontroli społecznej nad funkcjonowaniem instytucji publicznych.

Osobnym zagadnieniem są organizacje, które są zainteresowane udziałem w konsultacjach publicznych. Tutaj jednak trudno o wyszczególnienie specyficznego typu organizacji – prawdopodobnie bowiem w każdej z ww. grup znajdują się takie, które będą miały coś do powiedzenia w przypadku procedowania nad ustawą, która w jakiś sposób dotyczy sfery ich działalności.

Warto jednocześnie mieć na względzie fakt, że Ministerstwo Sprawiedliwości pozostaje w różnych relacjach w stosunku do różnych organizacji pozarządowych. W stosunku do niektórych fundacji Minister Sprawiedliwości pełni funkcję nadzorczą. W przypadku stowarzyszeń przedstawicieli niektórych grup zawodowych, Minister Sprawiedliwości pozostaje w określonej relacji z członkami danej organizacji. Z kolei w większości pozostałych przypadków ta rola nie jest w żaden sposób określona.

Typologia organizacji w obszarze działań MS

Zawo-
dowe

Wsparcie
przed-
sądowe

Socjalne

Strażnicze

Akade-
mickie i
bada-
wcze

Inne

Korporacje zawodowe

Stowarzyszenia zawodowe

Związki zawodowe

Podmioty zajmujące się poradnictwem prawnym

Organizacje mediatorów

Organizacje konsumentów

Podmioty zajmujące się readaptacją i pomocą skazanym

Podmioty zajmujące się pomocą postpenitencjarną

Podmioty zajmujące się pomocą pokrzywdzonym przestępstwem

Podmioty zajmujące się wsparciem wykonywania orzeczeń

Organizacje monitorujące przestrzeganie praw człowieka

Organizacje monitorujące dostęp do informacji publicznej

Organizacje monitorujące wybór sędziów

Organizacje monitorujące pracę sądów

Organizacje monitorujące proces legislacyjny

Uczelnie i ich jednostki organizacyjne

Think tanki

Instytucje publiczne

Komisje sejmowe, partie polityczne

Partnerzy społeczni

Federacje organizacji pozarządowych

Kościół i związki wyznaniowe

ROLA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI W ZAKRESIE KONTAKTÓW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Departament Strategii i Funduszy Europejskich

Departamentem wiodącym w zakresie koordynacji współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi jest Departament Strategii i Funduszy Europejskich (DSF).

Regulamin organizacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości określa zakres kompetencji DSF⁶.

Prócz roli koordynacyjnej w stosunku do procesu powstawania programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, do zakresu zadań DSF, istotnych z punktu widzenia współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi należy organizowanie, koordynowanie, nadzorowanie i wykonywanie zadań z zakresu statystyki publicznej związanych z działalnością Ministra Sprawiedliwości, sądów powszechnych, sądów wojskowych oraz innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanych, a także notariuszy i komorników sądowych.

DSF jest zobligowany do współpracy z instytucjami i organizacjami międzynarodowymi w zakresie realizacji celów strategicznych.

Działania te obejmują organizowanie i prowadzenie prac związanych z dokonywaniem w toku prac legislacyjnych oceny skutków regulacji, w tym z przygotowywaniem testów regulacyjnych, analizowanie i opiniowanie wniosków o podjęcie prac legislacyjnych oraz projektów kierowanych do konsultacji publicznych, opiniowania lub uzgodnień międzyresortowych w zakresie skuteczności, efektywności i proporcjonalności proponowanych rozwiązań;

Do nowych zadań, przejętych od Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka, należy podejmowanie działań na rzecz upowszechniania i rozwoju alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów, w szczególności mediacji oraz koordynowanie działań z zakresu edukacji prawnej dzieci i młodzieży. To zadanie również wiąże się ze współpracą z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematem edukacji prawnej.

Departament Legislacyjny

Kolejnym Departamentem istotnym z punktu widzenia współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi jest Departament Legislacyjny. Do zakresu zadań Departamentu Legislacyjnego należy organizowanie i koordynowanie w Ministerstwie Sprawiedliwości przebiegu procesu legislacyjnego, w tym organizowanie współpracy z innymi uczestnikami procesu legislacyjnego, w szczególności z Rządowym Centrum Legislacji, Komitetem do Spraw Europejskich, komitetami Rady Ministrów, Sejmem i Senatem⁷.

Prace Departamentu są kluczowe z punktu widzenia możliwości udziału organizacji pozarządowych (oraz innych interesariuszy) w procesie konsultacji publicznych.

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich

Rola Departamentu (DSRiN) jest szczególnie ważna w kontekście współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi. Do zakresu obowiązków DSRiN należy prowadzenie spraw związanych z funkcjonowaniem Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w części dotyczącej pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, w tym dokonywanie kontroli sprawozdań z wykorzystywania dotacji pod względem merytorycznym⁸. Do działań tych należy zarówno przeprowadzanie konkursów dotacyjnych, jak i bieżąca współpraca z grantobiorcami. Rolą DSRiN jest także podejmowanie działań mających na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem w Polsce.

Do zadań DSRiN należy promowanie dobrych praktyk w zakresie współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości i sądów rodzinnych z organami państwa, samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, służbami pomocniczymi oraz innymi instytucjami

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

Istotną rolę z punktu widzenia współpracy z organizacjami pozarządowymi odgrywa także Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji (DWOiP). DWOiP zapewnia podejmowanie działań mających na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy postpenitencjarnej, a także obsługę prac dwóch ciał opiniotwórczo-doradczych, w skład których wchodzi także przedstawiciele organizacji pozarządowych. Są to Rada Polityki Penitencjarnej, a także Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym⁹.

Biuro Ministra

Jednostką organizacyjną Ministerstwa Sprawiedliwości, która również ma swój udział w procesach związanych ze współpracą z organizacjami pozarządowymi, jest także Biuro Ministra (BM).

⁶ Zarządzenie nr 59/15/BOF Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 54, z późn. zm.).

⁷ Zarządzenie nr 59/15/BOF Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 54, z późn. zm.).

⁸ Zarządzenie nr 59/15/BOF Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 54, z późn. zm.).

⁹ Zarządzenie nr 59/15/BOF Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 54, z późn. zm.).

Jedną z kwestii, która pozostaje w gestii tej komórki organizacyjnej, pozostaje ewidencjonowanie wniosków o przyznanie patronatu lub patronatu honorowego Ministra Sprawiedliwości oraz wniosków o udział w Komitecie Honorowym, a także udzielanie wnioskodawcom odpowiedzi w tym zakresie¹⁰. Wnioskodawcami w tych sprawach są przede wszystkim organizacje pozarządowe. Organizowanie i koordynowanie działalności informacyjnej i promocyjnej, w tym również w zakresie zamieszczanych na stronie internetowej (www.ms.gov.pl) i intranetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej komunikatów, materiałów i innych informacji przygotowywanych przez komórki organizacyjne.

Ważnym elementem jego działalności jest koordynowanie udostępniania informacji publicznej i prowadzonych spraw dotyczących jej ponownego wykorzystywania.

Ponieważ ważnym interesariuszem składającym wnioski o dostęp do informacji publicznej są organizacje pozarządowe, nie sposób pominąć tutaj tej roli BM.

FORMY WSPÓŁPRACY

Współpraca pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a organizacjami pozarządowymi może przyjmować kilka podstawowych form. Poniżej, w pierwszej kolejności opisano rolę poszczególnych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości w procesie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Dalej wyszczególnione zostały konkretne formy współpracy, wraz ze wskazaniem tego w jaki sposób są one wykorzystywane już teraz. W dalszej części programu wskazane zostanie, jakie propozycje zmian w sposobie wykorzystania tych form znalazły się wśród postulatów zgłaszanych w trakcie tworzenia programu współpracy.

Ciała opiniodawczo-doradcze

Przy Ministerstwie Sprawiedliwości działają trzy ciała opiniodawczo-doradcze w formie społecznych rad, w których skład wchodzi między innymi przedstawiciele organizacji pozarządowych. Każda z nich obejmuje swoim działaniem inny obszar tematyczny, a za koordynację ich prac odpowiadają różne departamenty Ministerstwa. Poniższe zestawienie przedstawia najważniejsze fakty dotyczące poszczególnych ciał opiniodawczo-doradczych.

¹⁰ Zarządzenie nr 59/15/BOF Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 54, z późn. zm.).

Nazwa	Podstawa prawna	Zadania	Udział organizacji pozarządowych	Departament koordynujący
Spoleczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości	Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie powołania Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 87, z późn. zm.).	Opracowanie zaleceń w zakresie zasad i funkcjonowania krajowego systemu Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów w Polsce	W skład Rady wchodzi m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazanych w treści zarządzenia, a także przedstawiciele prawniczych korporacji i stowarzyszeń zawodowych. Poza nimi w skład Rady wchodzi przedstawiciele administracji rządowej czy wyższych uczelni oraz środowiska mediatorów.	Departament Strategii i Funduszy Europejskich (DSF)
Rada Polityki Penitencjarnej	Art. 2 ust 3-5 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2017 r. poz. 631 i 1231) Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości Nr 1/2011 z dnia 3 grudnia 2010 r. w sprawie określenia regulaminu organizacyjnego Rady Polityki Penitencjarnej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2011 r. poz. 4)	Jest organem doradczym Ministra Sprawiedliwości w sprawach związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności oraz Służby Więziennej w zakresie określonym ustawą o Służbie Więziennej. Do jej zadań należy w szczególności: 1. inicjowanie nowych kierunków oddziaływań penitencjarnych; 2. dokonywanie oceny bieżącej polityki penitencjarnej; 3. inicjowanie, przeprowadzanie i wspieranie badań naukowych dotyczących zadań Służby Więziennej; 4. inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć służących poprawie bezpieczeństwa funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz osób skazanych na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanych, a także osób, wobec których jest wyznaczona kara pozbawienia wolności i środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności; 5. przedstawianie opinii w sprawach przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości związanych z jego kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej.	W skład Rady wchodzi czworo przedstawicieli organizacji pozarządowych, dwóch przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, dwóch przedstawicieli Służby Więziennej oraz dziesięciu przedstawicieli nauki.	Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji (DWOiP)

1	Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym	2	Art. 40 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, z późn. zm.) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym (Dz. U. z 1998 r. poz. 723, z późn. zm.)	3	Rada Główna i rady terenowe działają w szczególności przez: 1. organizowanie, inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć służących zapobieganiu przestępczości i społecznej readaptacji skazanym, 2. opiniowanie działalności organów rządowych i przedstawicieli społeczeństwa, podejmowanej w zakresie zapobiegania przestępczości, wykonywania orzeczeń i readaptacji społecznej skazanym oraz udzielania pomocy skazanym i ich rodzinom, 3. koordynowanie działalności stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji oraz kościołów i związków wyznaniowych, jak również osób godnych zaufania, podejmowanej w zakresie wykonywania kar, środków karnych, zabezpieczających i zapobiegawczych, 4. podejmowanie, organizowanie i koordynowanie społecznej kontroli nad wykonaniem kar, środków karnych, zabezpieczających i zapobiegawczych oraz opracowywanie wyników tych kontroli, 5. dokonywanie oceny polityki penitencjarnej, 6. przedstawianie wniosków i opinii w sprawie podziału oraz wykorzystania środków z funduszu pomocy penitencjarnej, 7. inicjowanie i wspieranie badań naukowych służących zapobieganiu przestępczości i społecznej readaptacji skazanym.	4	W skład Rady wchodzi pięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ogółem Rada liczy 22 członków. W skład Rady Głównej wchodzi: 1) sędzia penitencjarny wyznaczony przez prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, po wyrażeniu zgody przez tego sędziego, 2) prokurator Prokuratury Krajowej, wyznaczony przez Prokuratora Krajowego, 3) kurator zawodowy, wyznaczony przez prezesa Sądu Wojewódzkiego w Warszawie, 4) przedstawiciele: a) Ministra Sprawiedliwości, b) Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, c) Ministra Zdrowia, d) Ministra Edukacji Narodowej, e) Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, f) Ministra Obrony Narodowej, g) Komendanta Głównego Policji, h) Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. 4. Prezes Rady Ministrów może powołać w skład Rady Głównej przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji oraz kościołów i związków wyznaniowych, a także związków zawodowych i samorządu zawodowego, przedstawicieli nauki oraz osoby godne zaufania, które mogą wnieść istotny wkład w realizację celów działania Rady Głównej.	5	Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji (DWOiP)
---	---	---	---	---	---	---	--	---	---

1	Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej		2	<p>1) Art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255, z późn. zm.)</p> <p>2) Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2015 r. w sprawie powołania Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 224)</p>	3	<p>1) analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;</p> <p>2) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;</p> <p>3) opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;</p> <p>4) wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.</p>	4	<p>W skład Rady wchodzi przedstawiciel organizacji pozarządowych działających na rzecz dostępu obywateli do nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.</p>	5	<p>Departament Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej (DZP)</p>
---	--	--	---	--	---	---	---	--	---	--

Konsultacje

Kolejną formą współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi jest prowadzenie przez resort procesu konsultacji publicznych.

Reguły dotyczące prowadzenia konsultacji publicznych określa uchwała nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) oraz zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 września 2015 r. w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 212, z późn. zm.).

Wewnętrzne prace nad projektami reguluje wspomniane wyżej zarządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości. Regulacja ta obejmuje m.in. kwestię odnoszącą się do opracowywania oceny skutków regulacji, która dotyka także w swej treści procesu konsultacji publicznych, wskazując podmioty zainteresowane konsultowaniem projektu.

Zanim projekt zostanie skierowany na zewnątrz Ministerstwa poddawany jest uzgodnieniom wewnętrznym, w ramach których komórki organizacyjne Ministerstwa mogą zgłaszać swoje uwagi. W myśl obecnie obowiązującego zarządzenia termin na zgłaszanie uwag nie może być krótszy niż 7 dni, ale może on zostać skrócony decyzją członka kierownictwa resortu właściwego w sprawach prac legislacyjnych prowadzonych w Ministerstwie. W razie zgłoszenia uwag może zostać zwołana wewnętrzna konferencja uzgodnieniowa, a jej ustalenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w projekcie. W uzasadnionych przypadkach, po uzgodnieniach wewnątrzresortowych, Departament Strategii i Funduszy Europejskich uzupełnia ocenę skutków regulacji np. w przypadku nieuwzględnienia wszystkich podmiotów zainteresowanych udziałem w konsultacjach publicznych.

Departament Legislacyjny przekazuje projekt do akceptacji członkom kierownictwa resortu przed skierowaniem go do konsultacji publicznych, opiniowania oraz uzgodnień międzyresortowych. W przypadku rozbieżności do projektu dołącza się informację o nich.

Departament Strategii i Funduszy Europejskich prowadzi listę organizacji uczestniczących w konsultacjach publicznych w Ministerstwie. Lista zawiera spis instytucji zainteresowanych udziałem w procesie konsultacji publicznych prowadzonych przez Ministerstwo.

Podstawowym aktem prawnym, na którym opiera się praca Departamentu Legislacyjnego w zakresie konsultacji publicznych jest wspomniany na początku Regulamin pracy Rady Ministrów. Zgodnie z § 36 Regulaminu pracy Rady Ministrów organ wnioskujący, biorąc pod uwagę treść projektu założeń projektu ustawy, projektu ustawy lub projektu rozporządzenia, a także uwzględniając inne okoliczności, w tym znaczenie projektu oraz przewidywane skutki społeczno-gospodarcze, stopień jego złożoności oraz jego pilność, przedstawia projekt do konsultacji publicznych, w tym może skierować projekt do organizacji społecznych lub innych zainteresowanych podmiotów albo instytucji w celu przedstawienia ich stanowiska, uwzględniając wytyczne w zakresie prowadzenia konsultacji publicznych, jeżeli zostały ustalone przez Radę Ministrów lub jej organ pomocniczy. Te same zasady stosuje się odpowiednio do projektów dokumentów rządowych innych niż wymienione wyżej.

W tym miejscu należy wspomnieć o istotnym obowiązku polegającym na zamieszczaniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, projektów skierowanych do konsultacji publicznych już w chwili ich skierowania do konsultacji.

Obowiązek ten wynika z § 52 Regulaminu pracy Rady Ministrów, co samo w sobie wzmocnia udział organizacji pozarządowych w procesie konsultacji. Należy zauważyć, że jeżeli projekt został skierowany do konsultacji publicznych w różnych terminach, udostępnienie w RPL następuje z chwilą wykonania pierwszej z tych czynności. Ponadto istotne z punktu widzenia otrzymywania całościowej i bieżącej informacji o pracach nad projektem i zgłaszanych uwagach jest udostępnienie w RPL również wszelkich dokumentów dotyczących tych prac (np. pisma przewodnie z terminem zgłaszania uwag, pisma ze zgłoszonymi uwagami, kolejne wersje projektu), w tym zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem wniesione w trybie przepisów o działalności lobbgingowej w procesie stanowienia prawa.

Odnosząc się do problemów związanych z wyznaczeniem terminu dotyczącego zgłaszania uwag w ramach konsultacji publicznych należy mieć na względzie § 40 Regulaminu pracy Rady Ministrów, zgodnie z którym to organ wnioskujący wskazuje termin na zajęcie stanowiska. Jeżeli termin do zajęcia stanowiska nie wynika z przepisów odrębnych, organ wnioskujący wyznacza go, biorąc pod uwagę przedmiot, zakres i objętość projektu dokumentu rządowego, zakres podmiotów, na które projekt oddziałuje, oraz pilność sprawy. Z kolei wyznaczenie terminu do zajęcia stanowiska krótszego niż 7 dni, a w przypadku projektu aktu normatywnego – krótszego niż 14 dni, od udostępnienia projektu wymaga szczególnego uzasadnienia.

Poważnym wzmocnieniem zasady udziału organizacji pozarządowych w procesie konsultacji publicznych może być przepis § 47 Regulaminu pracy Rady Ministrów, który stanowi, że jeżeli organ wnioskujący uzna, że przyczyni się to do właściwego prowadzenia konsultacji publicznych, może zaprosić przedstawicieli podmiotów przedstawiających stanowisko w ramach konsultacji publicznych do udziału w konferencji uzgodnieniowej, która z zasady odbywa się jedynie w udziałem organów i podmiotów, które zgłosiły uwagi w ramach uzgodnień międzyresortowych i tzw. opiniowania projektu. Może też podjąć decyzję o zorganizowaniu odrębnej konferencji z udziałem przedstawicieli podmiotów, które zgłosiły uwagi w ramach konsultacji publicznych.

W razie dokonania zmian w treści projektu dokumentu rządowego w wyniku uwzględnienia uwag zgłoszonych m.in. w procesie konsultacji publicznych, zmieniony projekt przedstawia się podmiotom, do których wnioskodawca skierował projekt w celu przedstawienia stanowiska w ramach tych konsultacji – w przypadku wprowadzenia istotnych zmian w obszarze zainteresowania tych podmiotów. Jednocześnie organ wnioskujący może przedstawić zmieniony projekt dokumentu rządowego do ponownych konsultacji publicznych (§ 48).

Z kolei zgodnie z § 49 ust. 2 regulaminu pracy Rady Ministrów to organ wnioskujący samodzielnie rozstrzyga w sprawie uwag zgłoszonych w procesie konsultacji publicznych. Następnie zgodnie z § 51 Regulaminu pracy Rady Ministrów organ wnioskujący sporządza raport z konsultacji obejmujący omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych, wskazanie podmiotów zgłaszających uwagi, omówienie tych stanowisk oraz odniesienie się wnioskodawcy do tych uwag.

Współpraca finansowa

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

Źródłem finansowania działań organizacji pozarządowych, na którego wykorzystanie ma wpływ Ministerstwo Sprawiedliwości, jest Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej¹¹.

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, z późn. zm.) i wydanego na jego podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, Ministerstwo Sprawiedliwości udziela dofinansowania w formie dotacji celowych podmiotom spoza sektora finansów publicznych, świadczącym pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin oraz pomoc prawną i psychologiczną świadkom i osobom im najbliższym.

Został on powołany z dniem 1 stycznia 2012 r. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. W obrębie Funduszu funkcjonują obecnie dwie główne ścieżki wsparcia: pierwsza z nich dotyczy pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, druga zaś – pomocy postpenitencjarnej. W zakresie pomocy pokrzywdzonym, dotacje z Funduszu mogą otrzymać organizacje pozarządowe, które w swojej działalności oferują pomoc prawną, psychologiczną, wsparcie osoby pierwszego kontaktu, a także wsparcie o charakterze materialnym w postaci m.in. dopłaty do czynszu, bony żywnościowe, pokrywanie kosztów rehabilitacji czy dostosowania lokalu do potrzeb osoby z niepełnosprawnością. Z kolei udzielanie pomocy postpenitencjarnej udzielanej osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin może odbywać się ze środków Funduszu, pochodzących ze źródeł, o których mowa w art. 43 § 7 pkt 2–5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy¹².

Patronaty

Inną formą współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi jest formuła patronatu Ministra nad projektami realizowanymi przez organizacje.

W dniu 1 sierpnia 2015 r. wprowadzony został Regulamin obejmowania honorowym patronatem Ministra Sprawiedliwości oraz uczestnictwa Ministra Sprawiedliwości w Komitecie Honorowym.

Zgodnie z nim honorowy patronat Ministra Sprawiedliwości lub udział Ministra Sprawiedliwości w Komitecie Honorowym jest wyróżnieniem podkreślającym szczególnie charakter przedsięwzięć bezpośrednio związanych z zakresem działania Ministerstwa Sprawiedliwości.

Patronat honorowy lub uczestnictwo w Komitecie Honorowym przyznawane jest przede wszystkim inicjatywom mającym zasięg i znaczenie międzynarodowe, ogólnopolskie lub regionalne, których zakres tematyczny dotyczy działań Ministerstwa Sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości nie obejmuje patronatem honorowym działalności stowarzyszeń, fundacji, związków, organizacji; nie udziela również patronatów o charakterze stałym. Minister Sprawiedliwości nie udziela patronatu honorowego i nie przyjmuje członkostwa w komitetach honorowych w przypadku przedsięwzięć o charakterze komercyjnym, lobbystycznym lub reklamowym.

OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Program współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi jest programem kilkuletnim, przyjętym na lata 2017–2020.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazuje, że organy administracji rządowej mogą przyjmować programy współpracy na okres od roku do pięciu lat.

Przyjęcie kilkuletniego programu pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych niedoskonałości, weryfikację przyjętych rozwiązań i ich bieżącą korektę.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, kilkuletni okres programu umożliwi Ministerstwu Sprawiedliwości w formach:

- 1) zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;
- 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;
- 3) konsultowania z organizacjami pozarządowymi aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 4) konsultowania projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, z radami działalności pożytku publicznego, w przypadku ich utworzenia przez właściwe jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

Wskazać należy, że intencją programu jest wskazanie stabilnych, rozumianych jako długofalowe, celów, zasad i form współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Dz. U. poz. 1544)

¹² Tj. z potrąceń w wysokości 7 % wynagrodzenia przysługującego za pracę zatrudnionych skazanych, z wykonania kar dyscyplinarnych, a także ze spadków, zapisów i darowizn oraz dotacji, zbiorów i innych źródeł.

PRIORYTETOWE ZADANIA

W ramach realizacji poszczególnych celów szczegółowych wskazanych w Programie współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi należy wyodrębnić siedem zadań priorytetowych.

1. Zwiększenie jawności i przejrzystości funkcjonowania Ministerstwa Sprawiedliwości poprzez publikację danych statystycznych w postaci nieprzetworzonej oraz informacji o projektach realizowanych w Ministerstwie.
2. Uporządkowanie procesu konsultacji publicznych z uwzględnieniem rekomendacji zawartych w przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie „Wytyczne do przeprowadzania oceny wpływu i konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego”.
3. Określenie jasnych zasad dotyczących pozyskiwania patronatów Ministra Sprawiedliwości.
4. Powołanie odrębnego stanowiska koordynatora ds. współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi, wraz z określonym zakresem kompetencji i zadań.
5. Przygotowanie i przeprowadzenie analizy dotyczącej funkcjonowania ciał opiniodawczo-doradczych przy Ministrze Sprawiedliwości, wystandaryzowanie sposobu informowania na temat efektów ich działalności, a także ustalenie przejrzystych kryteriów powoływania ich członków.
6. Stworzenie bazy organizacji pozarządowych pełniących funkcję listy konsultacyjnej i narzędzia do zarządzania prowadzeniem i rozliczaniem dotacji (generator wniosków).
7. Przeprowadzenie analizy możliwości zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz zaplanowanie w budżecie Ministerstwa środków na finansowanie wkładów własnych do projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze „sprawiedliwość”.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Cele szczegółowe	Zadanie priorytetowe	Wskaźnik	Wartość początkowa	Wartość pożądana	Departament wiodący	Departament współpracujący
Prawa obywateli w centrum przestrzeni sprawiedliwości	Zwiększenie jawności i przejrzystości funkcjonowania Ministerstwa Sprawiedliwości poprzez publikację danych oraz informacji o projektach realizowanych w Ministerstwie	Aktualizowanie na bieżąco podstrony zawierającej podstawowe dane o projektach realizowanych przez MS	0,8	1	DSF	BM
		Uzupełnienie strony ISWS.ms.gov.pl o nieprzetworzone dane statystyczne pozostające w posiadaniu MS	1	1	DSF	BM
	Uporządkowanie procesu konsultacji publicznych z uwzględnieniem rekomendacji zawartych w przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie „Wytyczne do przeprowadzania oceny wpływu i konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego”	Odsetek procesów konsultacji w przypadku których termin zgłaszania uwag był krótszy niż 21 dni (ustawy)	76%	0%	DL	
		Odsetek procesów konsultacji w przypadku których termin zgłaszania uwag był krótszy niż 10 dni (pozostałe projekty)	52%	0%		
		Odsetek projektów aktów prawnych dla których pełna (zawierająca informacje o terminach, sposobie zgłaszania uwag, i projekcie) informacja o prowadzeniu konsultacji publicznych została umieszczona na portalu legislacja.gov.pl	100%	100%	DL	

1	2	3	4	5	6	7
		Odsetek procesów konsultacji, w przypadku których na portalu legislacja.rcl.gov.pl zamieszczono dokument podsumowujący wszystkie zgłoszone uwagi odnośnie projektów ustaw	16%	100%	DL	
		Odsetek procesów konsultacji, w przypadku których na portalu legislacja.rcl.gov.pl zamieszczono dokument podsumowujący wszystkie zgłoszone uwagi odnośnie projektów rozporządzeń	19%	100%	DL	
Usprawnienie procedur współpracy z organizacjami pozarządowymi (poprawa sprawności)	Określenie jasnych zasad dotyczących pozyskiwania patronatów Ministra Sprawiedliwości	Ustalenie i wdrożenie precyzyjnych zasad związanych z postępowaniem w wypadku propozycji pozyskania patronatu MS	1	1	BM	
		Liczba patronatów przyznanych przez MS	15	50	BM	
	Określenie jasnych zasad dotyczących partnerstw projektowych z udziałem Ministerstwa Sprawiedliwości i jego jednostek podległych oraz organizacji pozarządowych, przeprowadzenie analizy możliwości usprawnienia procesu powstawania takich partnerstw	Liczba partnerstw projektowych z udziałem MS i jednostek podległych i NGOs	0	5	DSF	pozostałe jednostki organizacyjne MS
Konsolidacja i zwiększenie spójności współpracy z organizacjami pozarządowymi w obrębie MS	Powołanie odrębnego stanowiska koordynatora (zespołu koordynującego) ds. współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi, wraz z określonym zakresem kompetencji i zadań	Powołanie koordynatora	0	1	DSF	
		Wskazanie zakresu zadań koordynatora	0	1	DSF	pozostałe jednostki organizacyjne MS
	Przygotowanie i przeprowadzenie analizy dotyczącej funkcjonowania ciał opiniodawczo-doradczych przy Ministrze Sprawiedliwości, udroźnienie przepływu informacji między nimi, wystandaryzowanie sposobu informowania na temat efektów ich działalności, a także ustalenie przejrzystych kryteriów powoływania ich członków.	Raport dotyczący funkcjonowania ciał opiniodawczo-doradczych przy Ministrze Sprawiedliwości, zawierający rekomendacje	0	8	BKA	DSF, DSRiN, DWOIP
		Liczba spotkań przedstawicieli wszystkich ciał opiniodawczo-doradczych, w których reprezentowane są organizacje pozarządowe	0	X	BKA	DSF, DSRiN, DWOIP
		Odsetek spotkań ciał opiniodawczo-doradczych, z których sprawozdania zostały opublikowane na stronie MS	100%	100%	DSF, DWOIP	BM, BKA
	Stworzenie bazy organizacji pozarządowych pełniącej funkcję listy konsultacyjnej i narzędzia do zarządzania prowadzeniem i rozliczaniem dotacji (generator wniosków)	Protokół z odbioru narzędzia (bazy)	0	1	DSF	

1	2	3	4	5	6	7
Efektywne wydatkowanie środków służących współpracy z organizacjami pozarządowymi	Przeprowadzenie analizy możliwości zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz zaplanowanie w budżecie Ministerstwa środków na finansowanie wkładów własnych do projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze „sprawiedliwość”	Raport dotyczący możliwości zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym przez Ministerstwo Sprawiedliwości	0	1	DSF, DB	
		Utworzenie funduszu przeznaczonego na wkłady własne do projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe	0	1	DB	

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

Ministerstwo Sprawiedliwości zaplanowało na rok 2017 finansowanie działań organizacji pozarządowych za pośrednictwem Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Plan finansowy środków z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w części dotyczącej pomocy pokrzywdzonym na rok 2017 wynosi: 117 950 000,00 zł. Faktyczna wysokość środków, które wpłyną na konto funduszu będzie znana dopiero po zakończeniu 2017 roku.

Stosownie do treści art. 43 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy – środki Funduszu w roku 2017, w ramach ww. kwoty, mogą być przeznaczane m.in. na:

- pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, zwłaszcza pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną, udzielaną przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje;
- pomoc prawną i psychologiczną świadkom i osobom im najbliższym;
- pomoc postpenitencjarną pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin, udzielaną m.in. przez stowarzyszenia i fundacje;
- działalność podejmowaną lub powierzoną przez dysponenta Funduszu (Ministra Sprawiedliwości), mającą na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej, w szczególności na:
 - promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących poprawie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz skutecznej readaptacji skazanych;
 - podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym;
 - pokrywanie kosztów związanych z organizowaniem i prowadzeniem szkoleń;
 - podejmowanie, organizowanie i zlecanie badań naukowych dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób skazanych.

Wsparcie pokrzywdzonych przestępstwem i ich rodzin, wsparcie świadków

Dotacje udzielane zgodnie z § 26 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej dotyczą realizacji zadań związanych ze świadczeniem pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz członkom ich rodzin poprzez:

- 1) organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów;
- 2) organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza w celu udzielenia pomocy prawnej osobie uprawnionej, jeżeli nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, do czasu wszczęcia postępowania przygotowawczego;
- 3) organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej;
- 4) pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią lub pomocą psychologiczną, w tym organizowanie i finansowanie pomocy przez osobę pierwszego kontaktu;
- 5) pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych, leków w zakresie, w którym lek nie podlegałby refundacji lub w części, w której nie jest refundowany, wyrobów medycznych, w tym materiałów opatrunkowych, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, w zakresie niezbędnym w procesie leczniczym doznanego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z przestępstwa lub jego następstw;

- 6) pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach publicznych, w tym w ramach indywidualnego nauczania, a także w przypadku realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą na podstawie art. 16 ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.), odpowiednio do wieku i potrzeb edukacyjnych osób uprawnionych;
- 7) organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe;
- 8) pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia;
- 9) finansowanie okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za energię cieplną, energię elektryczną, gaz, wodę, opał, odbiór nieczystości stałych i płynnych za lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, proporcjonalnie do liczby osób stale zamieszkujących w tym lokalu lub domu;
- 10) usługę dostosowania lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej przestępstwem w przypadku, gdy utrata sprawności fizycznej nastąpiła w wyniku przestępstwa;
- 11) finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej lub pokrywanie kosztów transportu związanych z uzyskiwaniem świadczeń i regulowaniem spraw określonych w pkt 1–9;
- 12) pokrywanie kosztów żywności lub bonów żywnościowych;
- 13) pokrywanie kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej;
- 14) finansowanie kosztów zorganizowanego wyjazdu uprawnionego małoletniego;
- 15) finansowanie kosztów wyjazdu:
 - a) osoby uprawnionej wraz z małoletnim, nad którym sprawuje pieczę,
 - b) uprawnionego małoletniego wraz z osobą, pod której pieczę pozostaje– podczas którego udzielana będzie pomoc, o której mowa w pkt 4.

Drugi rodzaj dotacji, zgodnie z § 29 ww. rozporządzenia, dotyczyć ma m.in. następujących działań:

- 1) organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych dotyczących praw osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej;
- 2) organizowanie i zlecenie badań naukowych dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej;
- 3) finansowanie przygotowania, druku oraz kolportażu publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej.

Środki Funduszu przeznacza się na udzielanie pomocy świadkom i osobom im najbliższym poprzez:

- 1) organizowanie i finansowanie pomocy prawnej;
- 2) organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej;
- 3) pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychologiczną, w tym organizowanie i finansowanie pomocy przez osobę pierwszego kontaktu.

Termin ogłoszenia konkursu dla podmiotów realizujących zadania mające na celu pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem powinien zostać ogłoszony przed 31 października roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji, zaś termin składania ofert powinien być nie krótszy niż 21 dni.

Konkurs dla podmiotów realizujących zadania mające na celu pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem powinien zostać ogłoszony w terminie do dnia 31 października roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.

Pomoc postpenitencjarna

Po przeprowadzeniu konkursu ogłoszonego 27 października 2016 r., na rok 2017 udzielono dotacji na udzielanie pomocy postpenitencjarnej 27 podmiotom na łączną kwotę 2 mln zł (zgodnie z planem finansowym).

Ponadto, w planie finansowym Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, na udzielanie pomocy postpenitencjarnej w roku 2017 przez Służbę Więzienną oraz zawodowych kuratorów sądowych przewidziano środki w kwocie 15 015 000 zł.

Powoływanie komisji

W obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej sposób powoływania komisji konkursowych reguluje § 9, w myśl którego, w celu przeprowadzenia konkursu ofert i dokonania wyboru najkorzystniejszych ofert, w terminie 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o konkursie ofert w Biuletynie Informacji Publicznej, Dysponent powołuje komisję konkursową, zwaną dalej „komisją”, w składzie co najmniej trzech osób, oraz wyznacza jej przewodniczącego.

Członkami komisji nie mogą być osoby, które:

- pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z podmiotem składającym ofertę lub przyjmującym zlecenie, o którym mowa w § 4 ust. 5 ww. rozporządzenia, jego pełnomocnikiem lub członkami jego władz, albo pozostają we wspólnym pożyciu z podmiotem składającym ofertę lub przyjmującym zlecenie, o którym mowa w § 4 ust. 5 ww. rozporządzenia, jego pełnomocnikiem lub członkami jego władz;
- w okresie trzech lat przed dniem ogłoszenia konkursu ofert pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z podmiotem składającym ofertę lub przyjmującym zlecenie, o którym mowa w § 4 ust. 5 ww. rozporządzenia, albo były członkami jego władz.

Zasady te są jednolite dla konkursów organizowanych w ramach Funduszu zarówno przez Departament do Spraw Rodziny i Nietletnich, jak i przez Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji.

SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

Oceny realizacji programu współpracy dokonuje po zakończeniu okresu obowiązywania programu Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości (DSF).

DSF corocznie do dnia 30 kwietnia przygotowuje raport z realizacji programu za rok poprzedzający. Podczas prac nad tworzeniem raportu DSF będzie korzystał z dostępnych form i metod konsultowania oceny z organizacjami pozarządowymi.

Raport z realizacji programu współpracy zostanie opublikowany na stronie BIP Ministerstwa Sprawiedliwości.